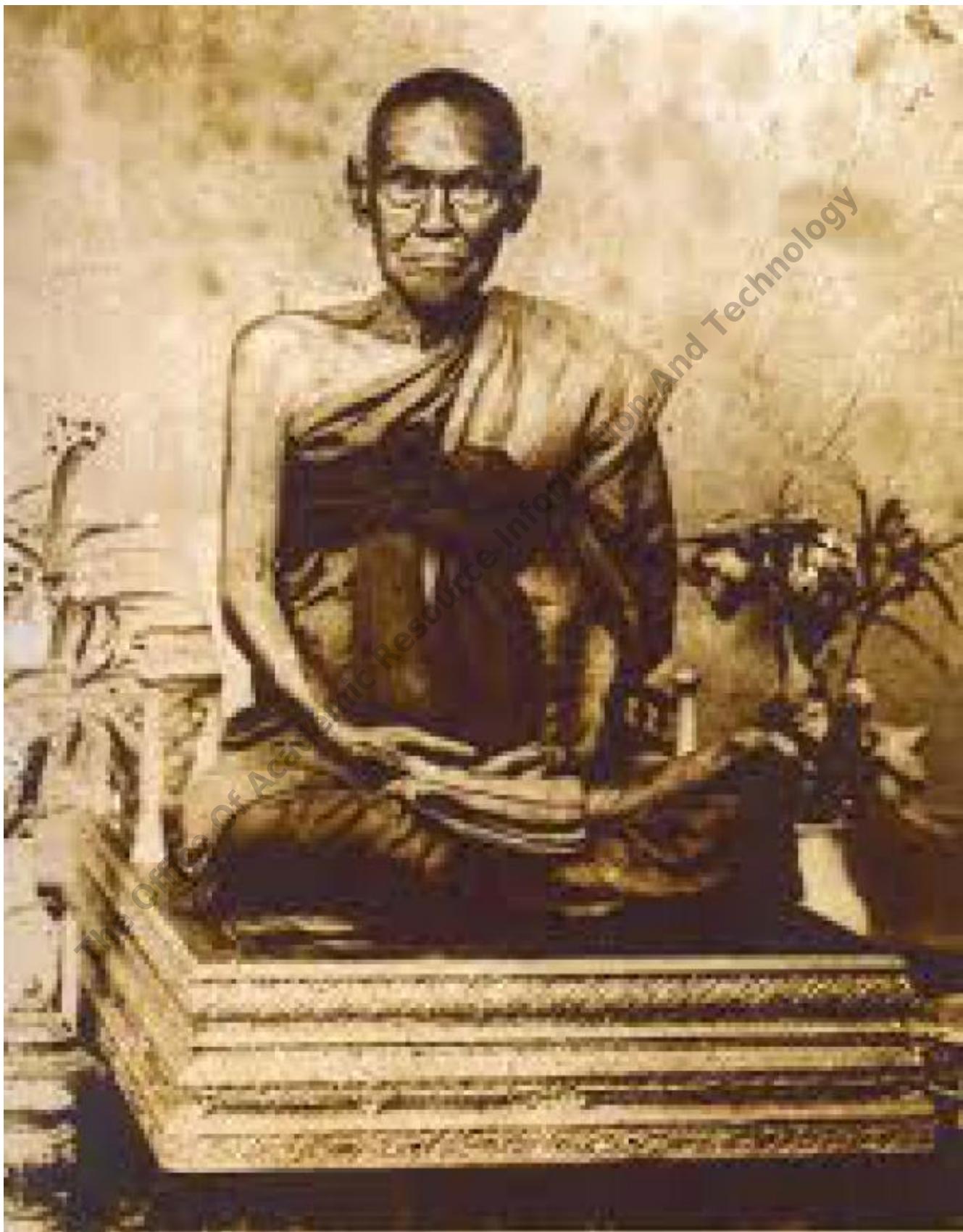

ฐานข้อมูลห้องถิน จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เรื่อง สมเด็จพุฒาจารย์ (โต) กับการกินครชุม

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รายละเอียด

เมื่อราบปลายรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระยาคำแพงเพชร(น้อย) ได้ปลงศพท่านผู้หญิงแพง ซึ่งท่านเป็นธิดาของ พระยารามรัตนรงค์รามรามกัติอภัยพิริยะประการมพาหุ (พระยาคำแพงเพชร นุช) กับท่านผู้หญิงซี นามกาว ผู้สร้างวัดซีนางเกา ท่านผู้หญิงแพงมีศักดิ์เป็นมารดาของพระยาคำแพง(น้อย) และมีศักดิ์เป็นป้า ของหลวงพ่อโต ได้รับพระราชทานไฟพระราชทานและจัดการศพที่หาดทราย หรือตรงข้ามโรงสีนายล้อมนุตตโยธินซึ่งเป็นบ้านของท่านมาเดตเดิม ปัจจุบัน ได้สูบหายขึ้นมาเป็นสิริจิตอุทยาน ในการนี้สมเด็จพุฒาจารย์โต ได้เสด็จมาในงานด้วย เพาะท่านผู้หญิงแพง เป็นป้า สมเด็จพุฒาจารย์ ได้เสด็จไปประพาสในที่ต่างๆ ถึงวัดเสด็จ เดิมชื่อวัดไชยพุกษ์ สังเกตเห็นปลวกอยู่แห่งหนึ่ง คือที่มณฑปพระพุทธบาทสวยงามไว้นั้น จึงเสด็จเข้าไปยืนหลับพระเนตรอยู่ประมาณ 10 นาที แล้วลีบพระเนตรตรัสรักษาพระยาคำแพงเพชร(น้อย)ผู้เป็นหลานว่าให้ชุดปลวกเดี่ยววี มีใบเสมาเจริญ เมื่อชุดปลวกก็พบใบเสมานั้นจริง เมื่อล้างน้ำทำความสะอาดแล้ว ทรงอ่านและแปลศิลชาเจริญ พร้อมเสวยเพลในวัดนั้น เมื่อแปลเจริญแล้วก็มีรับสั่งว่า มีพระธาตุอยู่ฝั่งโน้น ฝั่งตะวันตกด้านวังแบบ ให้รับ hacan ไปถากถาง พระยาคำแพงทำตามรับสั่งก็พบพระธาตุ ปัจจุบันคือวัดพระบรมธาตุ มีพระธาตุครบถ้วน จึงได้ย้ายเชลยชาวลาว 100 ครอบครัวที่อยู่เกะยายจัน วัดป้าหมู เป็นเลกฝ่าพระธาตุไปอยู่ตำบลนครชุม. จนปัจจุบัน ส่วนวัดชัยพุกษ์กล้ายเป็นวัดเสด็จ เพราะสมเด็จพุฒาจารย์โตเสด็จมาประพาสวัดนี้

เจริญนี้ นักประวัติศาสตร์ เรียกวันว่าเจริญหลักที่ ๓ หรือเจริญนครชุม ผู้เจริญคือพญาลิไท พระธรรมราชาที่ ๑ ใจความกล่าวถึง ประดิษฐานพระศรีรัตนมหาธาตุและได้ปลูกพระศรีมหาโพธิ์ ซึ่งได้มารากลังกากาทวีป ไว้ที่วัดพระบรมธาตุนครชุมปัจจุบันนี้ เจริญนครชุมหลักนี้ได้นำมากรุ่งเทพฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ พร้อมกับรูปพระอิศวร (หลักที่ ๓) นับได้ว่าสมเด็จพุฒาจารย์(โต) มีพระคุณต่อชาวปากคลองและชาวคำแพงเพชร ในการตั้งพับเจริญนครชุมและวัดพระบรมธาตุ ทำให้คนคำแพงได้ทราบเรื่องราวของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : สมเด็จพุฒาจารย์ (โต), เจริญนครชุม

ที่มา : สันติ อภัยราช. (2549). จดหมายเหตุวัฒนธรรมคำแพงเพชร.

<http://www.sunti-apairach.com/letter/index.php?>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : ภาณุจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-04-17

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1414&code_db=610001&code_type=01